

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
KÜLTÜR VARLIKLARI VE MÜZELER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ADANA KÜLTÜR VARLIKLARINI
KORUMA BÖLGE KURULU

KARAR

TOPLANTI TARİHİ VE NO:31.10.2014-120
KARAR TARİHİ VE NO :31.10.2014-4347

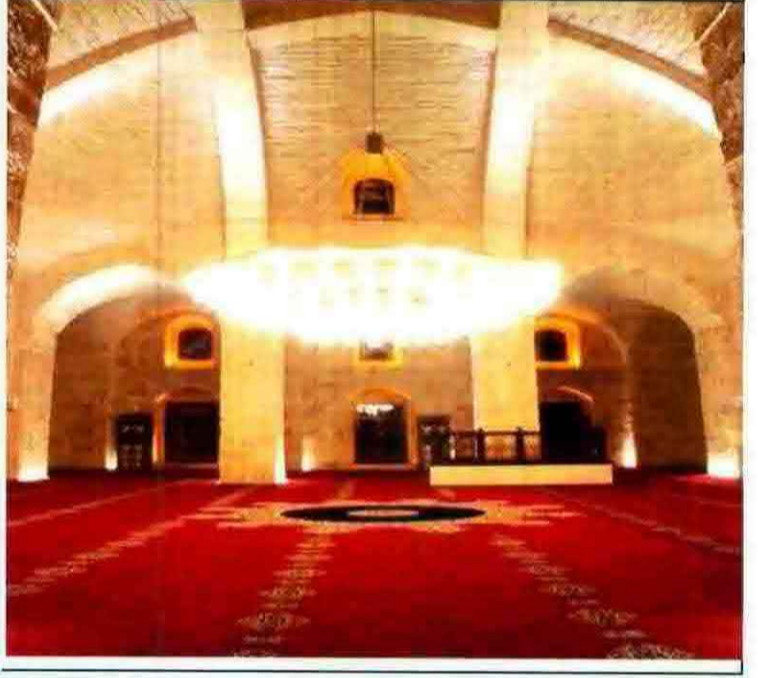
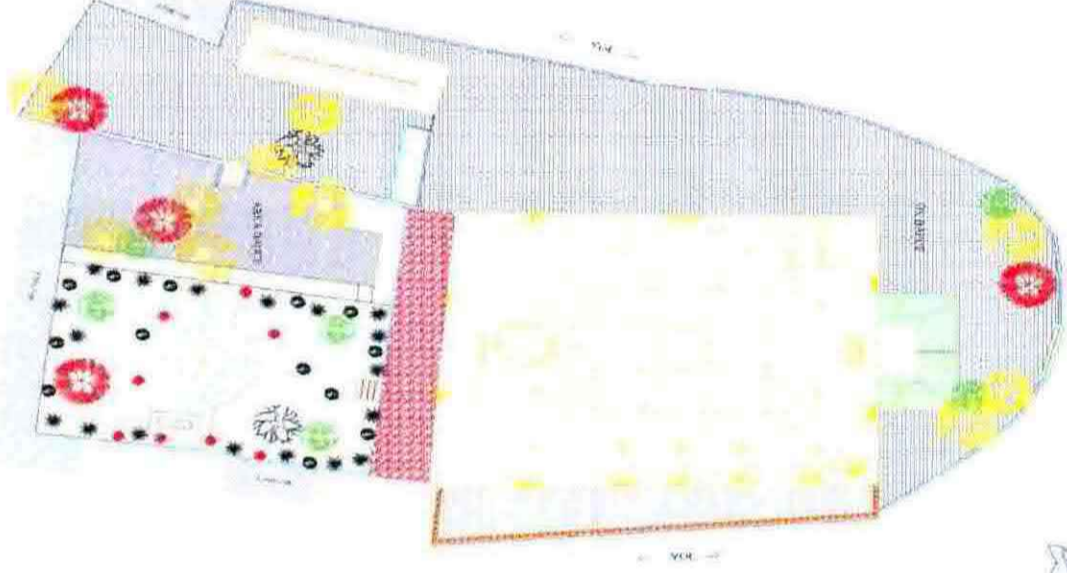
TOPLANTI YERİ
ADANA

Adana İli, Kozan İlçesi, Kentsel Sit Alanı içinde yer alan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait, 182 ada, 1,2,3,4,5,6,7,8 ve 32 nolu parsellerde yer alan tescilli taşınmaz kültür varlığı Hoşkadem Camii ve dükkanlarına yönelik hazırlanan tescilli fişinin değerlendirilmesine ilişkin Adana Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 24.10.2014 gün ve 2498 sayılı yazısı ve eki Vakıflar Bölge Müdürlüğü uzmanlarınca hazırlanan 24.10.2014 günlü rapor okundu, Kurulumuzun 16.09.2005 gün ve 1017 sayılı ve 01.11.2013 gün ve 2922 sayılı kararları okundu, ekleri ve konunun işlem dosyası incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda;

Adana İli, Kozan İlçesi, Kentsel Sit Alanı içinde yer alan, mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait, 182 ada, 2,3,4,5,6,7,8 ve 32 nolu parsellerde yer alan dükkanların Hoşkadem Caminin tamamlayıcı eki olduğu ve 2863 sayılı yasa kapsamında kültür varlığı özelliği taşıdığı anlaşıldığından tesciline, yapı gruplarının 1. Grup olarak belirlenmesine, 182 ada, 1,2,3,4,5,6,7,8 ve 32 nolu parsellerde yer alan tescilli taşınmaz kültür varlığı Hoşkadem Camii ve dükkanlarına yönelik hazırlanan kararımız eki tescil fişinin uygun olduğuna (OLUMLU) karar verildi.

AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.E.	ANIT			ENVANTER NO:			
TÜRKİYE	KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ					HARİTA NO:			
İLİ: ADANA	İLÇESİ: KOZAN	MAHALLE VE KÖY: HACIUŞAĞI			KORUMA	ANITSAL	1	2	3
SOKAK VE KAPI NO: -		KADASTRO: PAFTA: 46 ADA: 182 PARSEL:(1-2-3-4-5-6-7-8-32)			DERECESİ	ÇEVRESEL	1	2	3
ADI: Hoşkadem Camii ve Arastası	YAPTIRAN: Mısır Kölemen Memlük sultanı Malik Zahir Seyfettin Çakmak ümerasından olan "Emir Abdullah Hoşkadem"	YAPAN: Bilinmiyor			MİMARİ ÇAĞI: Memlûklüler				
GENEL TANITIM:	YIGMA KARGIR YAPI								

KORUMA DURUMU	A	İYİ	TAŞIYICI	A	DIŞ YAPI	A	ÜST YAPI	A	İÇ YAPI	A	SÜSLEME	A	RUTUBET	A	YOK			
	B	ORTA		B		B		B		B		B		B		B	B	İZİ VAR
	C	FENA		C		C		C		C		C		C		C	C	ÖNEMLİ

BUGÜNKÜ SAHİBİ:	BAKIMINDAN SORUMLU OLAN	TEKNİK BİLGİLER	SU	ELEKTRİK	ISITMA	KANALİZASYON
Vakıflar Genel Müdürlüğü	Vakıflar Genel Müdürlüğü					

AYRINTILI TANIM
Kozan ilçesinde, çarşı içinde bulunmaktadır. Hoşkadem Camii, Adana ili Kozan ilçesi merkezinde yer alan, Çukurova'nın Türklerin eline geçtiği ilk yılların eseri olması bakımından önemli bir yapıdır. Caminin Kuzey kapısı üzerinde bulunan kitabesinde, Mısır Kölemen Sultanı Melik Zahir Seyfeddin Çakmak ümerasından Emir Aptullah Hoşkadem tarafından 852 H. (1448) tarihinde yaptırılmış olduğu kaydedilmektedir. Mısır'da Türk hükümdarlarından olan Seyfeddin Hoşkadem (Es sultan el Meliki Zahir Seyfeddin Hoşkadem en nasır Eruni) unvanı ile 860-872 H. tarihinde hükümdar olmuştur. Camiye bu zat tarafından birçok vakıflar yapılmış olduğu ve bundan dolayı da camiye Hoşkadem ismi verildiği düşünülmektedir. Hoşkadem Camii, doğudan batıya doğru yükselen meyilli bir arazi üzerine kurulmuş olup, bu meyil sebebiyle doğuda caminin alt tarafına dükkanlar yapılmış, böylece elde edilen düz bir zemine Camii bina edilmiştir. Eser, 1890 yılında görüldüğü büyük çaplı bir onarımla Memlûklü plan özelliğini kaybetse bile esas ölçülerini kısmen muhafaza ettiği gözükmemektedir. Kuzey kapısı ve mihrabının hem kitabeleri hem de kemer özellikleri, kuzey ve güney duvarlarına pek dokunulmadığını işaret eder mahiyettedir. Doğu duvarının caddeye dayanmış olması sebebiyle, bu tarafta da bir genişlemenin olmadığını, fakat bazı eskiyen kısımlarının yenilenmiş olduğunu söyleyebiliriz. Bunların başında da minare gelmektedir. Çünkü minarenin kapısından, şerefe bindirmelerine kadar baştanbaşa 19. yy Osmanlı Batılılaşma anlayışının ürünüdür. Bütünü ile dikdörtgen plan teşkil eden ve ulu camiler sınıfına dahil olan eserin gerek kesme taştan yapılmış beden duvarları üzerindeki kapı, pencere gibi organlarda kullanılmış olan formlar ve gerekse üst örtüyü teşkil eden kubbe Türk mimari anlayışına yabancı kalmakta ve daha çok Memluk mimari özelliklerini göstermektedir. Kesme taştan yapılmış olan duvarlarda çok az pencere vardır. Onbir basamak merdivenle çıkılan cümle kapısı iki dilimli büyük bir kemerin teşkil ettiği niş içinde renkli mermerden geçmeler halinde yapılmıştır. Yay kemerli cümle kapısının üzerinde büyükçe bir kartuş içine yazılmış üç satırlık inşa kitabesi bulunmaktadır. Mekan taksimatı bakımından ulu camilerin plan şeması uygulanmış olan eserde, orta kısımda yer alan kare planlı ve dört kalın payenin taşıdığı büyük kubbeli kısım bulunmakta ve bunun dört yanında bir haç teşkil eden çapraz tonozlu yan bölümler büyük kemerlerle orta kısma açılmaktadır. Dört köşede kalan kısımlar da gene tonozlarla örtülmüş, kible duvarı ortasında bulunan mihrabın önündeki bölüm ise ortadaki büyük kubbeden daha küçük ölçüde ikinci bir kubbe ile kapatılmıştır. Mihrap önündeki kubbe Anadolu'daki diğer ulu camilerde daima görülen bir husustur. Diğer taraftan orta kısmın üzerini örten kubbe şekil itibarıyla çok değişik bir tarz olarak karşımıza çıkmaktadır. Üst üste iki kubbe halinde olan orta kubbeden alttaki büyük, üstteki ise daha küçük ölçüde yapılmıştır. Bu şekil kubbe Türk mimarisinde fazlaca görülmemekle beraber orijinal olmadığı kanaatini vermektedir. Bu şeklin muhtemelen, orta kısmı örten büyük kubbenin üzerinde vaktiyle bir aydınlık feneri bulunmakta iken, sonradan yapılan onarımlarda fener kısmına da bir kubbe yapılmak suretiyle üst üste iki kubbeli hale getirilmek suretiyle bu şekli aldığı sanılmaktadır.

ORJİNAL KULLANIMI : CAMİİ
BUGÜNKÜ KULLANIMI : CAMİİ
ÖNERİLEN KULLANIMI: CAMİİ
HAZIRLAYANLAR: Rabia UÇ KARALAR Mimar, Bekir Emre TOPALOĞLU İnşaat Mühendisi, Utku UTKAN İnşaat Mühendisi
KONTROL EDEN : Rabia UÇ KARALAR-Şube Müdürü v.
ONAYLAYAN: Murat SARAÇOĞLU Bölge Müdürü v.

YAYIN DİZİNİ	Prof Dr :Nusret ÇAM, Türk Kültür Varlıkları Envanteri 01	Murat Yüksel, Çukurova'da Türk İslam Eserleri ve Kitabeler	EKLER	RAPOR	Var	FOTOĞRAF	Var	RÖLÖVE PROJESİ	Var	RESTORASYON PROJESİ	Var	HARİTA	Var	KROKİ	Var	KİTABE	Var	VAKFIYE	Var	DİĞER	
--------------	--	--	-------	-------	-----	----------	-----	----------------	-----	---------------------	-----	--------	-----	-------	-----	--------	-----	---------	-----	-------	--

Adana Kültür Varlıkları
Koruma Bölge Kurulunun
31.10.2024 gün 4347 Sayılı
Kararı Eklidir

